

Bohoslužby na Veľký Piatok 10. 04. 2020

Ježiš na kríži

Vzdych: *Nemá podobu ani krásu, aby sme na neho hľadeli, ani výzor, aby sme po ňom túžili. Opoorhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred ktorým si zakrývajú tvár, opoorhnutý, a my sme si ho nevážili. Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opoorhnutý. On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdrvený za naše neprávosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie. Amen (Iz 53,2-5)*

Pieseň č. 198 - Zarmútení hľadáme na Teba dnes, Kriste...

Vzdych: *Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou, ale Hospodin na neho uvalil neprávosti nás všetkých. Bol trápený a on sa nechal ponižovať, neotvoril ústa, ako baránok vedený na zabitie; neotvoril ústa ako ovca, ktorá onemie pred strihačom. Zo zovretia a súdu bol vzatý. Kto uvažuje o jeho pokolení? Ved' bol vyľatý z krajiny živých, pre nepravosť svojho ľudu bol ranený. Amen (Iz 53,6-8)*

Suma evanjelia: Jn 3,14-18 *A ako Mojžiš vyzdvihol hada na púšti, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto v neho verí, mal večný život. Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život. Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby ho spasil. Kto verí v neho, nie je odsúdený. Kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno jednorodného Božieho Syna.*

Pieseň č. 405 - Ó, Ty nevinný Baránku...

Vzdych: *On niesol hriechy mnohých a prihováral sa za zločincov. (Iz 53,12)*

Čítanie slova Božieho: Evanjelium podľa Lukáša 23, 32-49

³² Spolu s ním viedli na popravu aj iných dvoch zločincov. ³³ Keď prišli na miesto, ktoré sa volá Lebka, tam ho ukrižovali, a s ním aj zločincov: jedného sprava, druhého zľava. ³⁴ Ježiš povedal: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“ Potom si rozdelili jeho šaty a losovali o ne. ³⁵ Ľud tam stál a díval sa. Poprední muži sa mu vysmievali a hovorili: „Iných zachraňoval, nech zachráni aj seba, ak je Mesiáš, Boží Vyvolený.“ ³⁶ Posmievali sa mu aj vojaci, ktorí prišli a podávali mu ocot. ³⁷ Hovorili: „Zachráň sa, ak si kráľ Židov!“ ³⁸ Nad ním bol nápis: „Toto je kráľ Židov.“ ³⁹ Jeden z tých zločincov, ktorí viseli na kríži, sa mu rúhal a hovoril: „Nie si ty Mesiáš? Zachráň seba i nás!“ ⁴⁰ No druhý ho zahriakol: „Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si takisto odsúdený?“ ⁴¹ Lenže my spravodlivo dostávame zaslúžený trest, ale on neurobil nič zlé.“ ⁴² Potom povedal: „Ježiš, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.“ ⁴³ Ježiš mu odpovedal: „Amen, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.“

⁴⁴ Bolo okolo šiestej hodiny a nastala tma po celej zemi až do deviatej hodiny. ⁴⁵ Slnko sa zatmelo a chrámová opona sa roztrhla napoly. ⁴⁶ Tu Ježiš zvolal mocným hlasom: „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.“ Keď to povedal, dokončil. ⁴⁷ Keď stotník videl, čo sa stalo, oslavoval Boha a hovoril: „Skutočne, tento človek bol spravodlivý!“ ⁴⁸ A celé zástupy, ktoré

sa zbehli na toto divadlo a videli, čo sa stalo, bili sa do prs a vracali sa domov. ⁴⁹ Všetci jeho známi však stáli obďaleč. Aj ženy, ktoré ho nasledovali z Galiley, na to pozerali.

Modlime sa: *Pane Ježišu Kriste, Baránok Boží, ktorý snímaš hriech sveta, zmiluj sa nad nami! Zmiluj sa, aby sme nezostali len niekde bokom a mimo udalostí Tvojho kríža, ale aby sme dospeli k tomu, čo vyznáva jedna naša pieseň: Za mňa si, Pane, krvácal, na kríži za mňa pnel, za mňa sa do rúk ľudí dal, za hriechy moje mrel. (411,1.)* Daj, nech nezostaneme len vo všeobecnosti pri zhrození sa nad tým, čo s Tebou robili, ako si trpel a bol opustený a opovrhnutý, ale aby sa nás bytostne dotklo: *stalo sa to pre mňa!* Lebo si tak miloval svet v ňom aj nás každého menovite, že si prijal cestu utrpenia a šiel si mrieť dobrovoľne, aby svojou obeťou si nám získal odpustenie hriechov a spasenie.

Preto v pokore sa skláňame pred Tebou a vyznávame, že nie sme hodní tejto lásky a obety. Odpusť, že plačeme kde by sme nemali, ale chýba z nás ľútosť nad tým, ako veľmi Ti ubližujeme svojou neverou, tvrdohlavosťou, pýchou a sebeckosťou. Odpusť, že v tom dave, ktorý bol pod krížom, sa skôr spoznáme všade inde, len nie v kajúcom lotrovi alebo svedčiacom stotníkovi.

Chválimo Ťa však, že si nás nesmierne miloval a napriek tomu a práve preto si zostal na kríži a dielo spásy dokonal, svojou smrťou nás zachránil. Aby sme mohli byť iní, aby sme sa stali novým stvorením, a mohli mať život, nad ktorým nemá moc satan. Chválimo Ťa, že i dnes, napriek samote a možnosti byť v spoločenstve zboru veriacich, môžeme mať skutočné spoločensťvo/obecenstvo s Tebou v znamení tejto spásiteľnej lásky. Daj, aby živá zvesť Tvojho slova nás obdarila Tvojou prítomnosťou. Svojím Duchom svätým nám požehnaj odkaz tohoto sviatku. *Amen*

Pieseň pred zvestovaním slova Božieho: **č. 409** - Tam na kríži, na Golgote...

Vzdych: Upierajme zrak na Ježiša, pôvodcu a završovateľa našej viery. Miesto radosti, ktorá sa mu ponúkala, pretrpel muky na kríži, pohrdol potupou a teraz sedí po pravici Božieho trónu. Myslite na toho, ktorý zniesol od hriešnikov voči sebe také protirečenie, aby ste neochabovali a neklesali na duchu. Amen (Žid 12,2-3)

Slovo Božie, na základe ktorého znie zvesť evanjelia v tento sviatok, je zapísané v evanjeliu podľa Lukáša v 23. kapitole, vo veršoch 34. a 46. takto:

Ježiš povedal: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia. ...

Tu Ježiš zvolal mocným hlasom: „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.“

Keď to povedal, dokonal.

Slávnostné kresťanské zhromaždenie, Milí Bratia a milé Sestry!

Obdobie, ktoré je za nami, nás aspoň trochu učilo samote, byť v súkromí, oddelení od iných, i našich milých. Avšak asi predsa len môžeme povedať, že tú samotu, tú

opustenosť, akú prežíval Ježiš Kristus, ani zďaleka nepoznáme. I keď sme teraz nečítali celý pašijný príbeh, i tak bolo v počutom oddieli mnoho momentov, ktoré si zaslúžia osobitnú pozornosť, avšak chcem sa s vami dnes sústrediť hlavne na tieto dva verše. Nielen preto, že na seba naväzujú, ale aj preto, lebo tvoria akýsi rámec udalostí pod krížom a na kríži, ktoré svojím odkazom krásne vyzdvihujú duchovné črty Pána Ježiša, to, v čom by sme sa mu mali aj my podobať.

Nad popraveným Ježišom visí nápis na znak viny, pre ktorú ho ukrižovali: *Toto je kráľ Židov*. Má to byť aj urážka, provokácia zo strany moci - hľa, to ste vy, takého kráľa máte... Lukáš sa nezmieňuje o tom, že nápis dal vyhotoviť Pilát, nie je to podstatné. Podstatné je, že Ježiš je skutočne Kráľ. Napriek tomu, že teraz tomu nič nenasvedčuje, lebo Jeho kráľovstvo nie je pozemské. Ale je potvrdené počas rozhovoru, ktorý s ním vedie jeden zo spolu s ním ukrižovaných zločincov. Sú obklúčení davom, ktorý sa zbehol na divadlo. Pričom poprední muži sa mu detinským spôsobom vysmieávajú. Aj rímski vojaci sa mu posmieávajú - obidve skupiny ho hecujú, aby sa zachránil, ak je Mesiáš, kráľ Židov. Pridá sa k nim svojim rúhaním aj jeden zo zločincov: „*Nie si ty Mesiáš? Zachráň seba i nás!*“ Sú to negatívne ľadení ľudia, ktorí sa dokážu pozeráť len smerom dole, vidieť a reprezentovať len zlo, to, čo človeka ťahá dole. A vtedy pozdvihne svoj zrak druhý ukrižovaný zločinec a vidí ten nápis. Tento nápis mimochodom je jedinou vecou, o ktorej vieme, že bola napísaná o Ježišovi počas Jeho pozemského života. Lotor počuje výsmechy, vidí nápis - a uverí! Pre neho je vedľa neho trpiaci Ježiš skutočne Kráľ, Mesiáš. S takou dôverou sa na neho obráti: *Ježiš, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva*.

Osloví Ho podľa mena. Svojou prosbou sa odporúča do Jeho milosti. Tomu predchádza, že ukáznil svojho druha a vyznal, že oni sú právom súdení a trestaní, Ježiš je však nevinný, ako to prehlásil už skôr o Ňom aj Pilát. Vyslovuje svoju vieru, že Ježiš je Kráľ, má moc a má kráľovstvo, doň príde. Lotor prosí o prijatie do Ježišovho kráľovstva, chce byť s Ním tam, kde bude On, na mieste Jeho vlády. Niekoľko dní pred tým znela v Jeruzaleme hosana, vzývanie kráľa, ktorý vstupoval do mesta a prosba o vyslobodenie. Bol to iný dav. A teraz, s istotou viery prosí Ježiša ako Kráľa o vyslobodenie niekto, kto na to žiadne právo nemá.

Bratia a Sestry, nie je to zvláštne? Tam, na Golgote, počas smrteľných múk? Odkiaľ toto presvedčenie, odkiaľ tá viera v Neho a túžba po Jeho kráľovstve? Je to veľká záhada. Však koľkí Ho poznali, dokonca aj Jeho najbližší učeníci, čo sa pri Jeho zatknutí rozutekali, tu stoja - avšak v strachu a v neistote. A tento zločinec v Ňom vidí kráľa?! Áno, a sa nesklame. Pretože sa dočká zaslúbenia: „*Amen, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.*“

Túto udalosť pašijného príbehu nachádzame iba na tomto jedinom mieste. Je dokladom toho, že Ježiš svojím slávnostným výrokom *amen, hovorím ti* ho ubezpečuje, že tomu tak bude, *dnes*. Nie niekedy, pri parúzii, keď sa On vráti, ale hneď, bezprostredne po svojej smrti bude zločinec s Ježišom v raji, t.j. v nebi. Nejde

tu o otázku času, ale o spoločenstvo Krista s hriešnikom. Pretože On je skutočne Mesiáš, Spasiteľ. Celá udalosť kríža zvestuje nám toto spoločenstvo Krista s nami.

Bratia a Sestry, na úvod sme mali dva základné verše, ktoré naväzujú na seba preto, lebo obidva sú modlitby, ktoré vyslovil už trpiaci Pán Ježiš na kríži. A teraz sa vlastne dostávame k prvému nášmu základnému veršu: ***Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia***. Všimnime si pozorne, kedy odznela táto modlitba? Hneď po ukrižovaní. Ešte pred tým, že vojaci *si rozdelili jeho šaty a losovali o ne*. A tiež pred všetkými následnými udalosťami. Čiže ten zločinec, ktorý dospel k pokániu, počul Ježiša, videl, ako sa správa v tej istej situácii, v tom istom utrpení, v akom je aj on. Hovoril inakšie, správal sa inakšie. Nemal v srdci hnev a pomstu, nenadával a nerúhal sa, nepreklínal svojich popravcov, ale sa za nich modlil. Dokonca prosil pre nich odpustenie! A oslovoval Hospodina: *Otče. Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia*. Nielen že nespomína ich vinu, ale ako keby sa ich ešte aj zastal...

Muselo to byť pre toho tvrdého chlapa veľmi zvláštne a neslýchané. A pochopil, že Ježiš nie je bežný človek - kto by bol bol niečoho takého schopný? Nevieme, či Ho poznal, či o ňom alebo od Neho predtým niečo počul, videl... ak áno, čo si s tým počal? Alebo či to bolo pre neho jediné, prvé stretnutie s Ním? Nevieme. Ale jedno je isté: Keď videl Ježiša trpieť, keď videl, akého ducha má, ako prežíva tie strašné muky a ako prosí o odpustenie pre tých, ktorí mu ich spôsobili, keď počul, ako oslovuje Boha a vôbec že sa v tejto situácii takto dôverne modlí - tak pochopil, že u Neho môže mať aj on šancu na odpustenie, na prijatie. Lebo Ježiš je Spasiteľ. A zaujíma ho jediná vec: spasenie, záchrana svojej duše, byť s Ježišom v Jeho kráľovstve.

Jediná veta, krátka modlitba s takýmto účinkom. A druhá Ježišova modlitba je ešte otrasnejšia. Hlavne preto, lebo ju vyslovuje pri umieraní. Keď umiera, ľudmi i Bohom opustený, opovrhnutý, aj pri smrti sa modlí. A to večernú modlitbu: pravoverných Židov: „*Svojho ducha zverujem do tvojej ruky*“ (Ž 31,6). Naznačuje tým, že kto smrťou prechádza do obecnstva s Hospodinom, je ako keby po ťažkom dni sklonil hlavu ku spánku. Ježiš sa modlí s jedným zásadným rozdielom: Oslovenie znie aj teraz: ***Otče. Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha***.

Taká je Ježišova dôvera, ktorá pochádza z Jeho poslušnosti. Aj tu, aj teraz ***Otče***. Jeho vzťah s nebeským Otcem sa nemení, je tak isto vrúcny, ako počas celého pozemského života. Ježiš umiera v bolesti a v mukách, ale nie s bolesťou a zúfalstvom v srdci, ale s pokorou a s dôverou k Otcovi. Už sa nevenuje rôznym prejavom okolitého davu, svojho ducha pozdvihuje k Otcovi a v ňom spočinie. *Keď to povedal, dokončil*. Dokonal aj dielo spásy. Na to odkazuje práve Lukášovo svedectvo evanjelistu: ***Ježiš zvolal mocným hlasom: Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha***.

Áno, nebol to tichý súkromný rozhovor s nebeským Otcem, ale mocné zvolanie, ktoré mohli a mali počuť aj okolo stojaci. Vtedy, keď *nastala tma na celej zemi na tri hodiny* a keď *slnko sa zatmelo a chrámová opona sa roztrhla napoly*, vtedy malo to hlasné zvolanie mimoriadnu zvesť. Pretože to bol v istom zmysle dvojité zázrak, na nebi

a na zemi o Jeho mocnom diele, ktorým končí chrámový kult. Ježiš sice akoby svoj boj o život na kríži prehral, ale svoje poslanie, získať strateným spásu, dokonala. V tomto zmysle je to víťazné volanie, napriek smrti. Potvrzuje to svojim konštatovaním nie menej významný človek, ako stotník, ktorý velil popravnej čate: **Skutočne, tento človek bol spravodlivý!**

Milí Bratia a milé Sestry, popri tom, že v tento deň spomíname na neopakovateľnú udalosť našej spásy, ktorú prijať je nesmierna výsada, zamyslime sa ešte nad niečím. Je to umieranie, odchod zo života. Niečo, čo aj nás čaká, čomu by sme sa radi vyhli; téma, ktorá práve v týchto mimoriadnych dňoch ešte viac v nás rezonuje. A viďme Ježišov príklad. Odkaz opusteného, umierajúceho Ježiša na kríži. Ako sa On vyrovnáva s tým, čo ho čaká a s okolnosťami, ktoré k tomu vedú. Vyrovnáva sa s ľuďmi - odpúšťa, aniž by ho niekto prosil (!), a modlí sa za svojich nepriateľov. A vyrovnáva sa so svojim nebeským Otcom - odporúča Mu svojho ducha. To je tajomstvo Jeho pokojného odchodu: vie, že plní Otcovu vôľu. Je to Jeho cesta, preto vie prijať aj okolnosti, ktoré k Jeho smrti vedú. Hlavne preto, že je neprestajne v kontakte so svojim nebeským Otcom, modlí sa - a ešte ako!

Modliť sa, odpúšťať, odovzdať sa a porúčať svojho ducha nebeskému Otcovi a tak vykročiť z tohoto sveta môže ten, kto má v Bohu skutočne nebeského Otca pre Ježiša Krista. Kto takto odchádza - odchádza k Nemu. Môže odísť v pokoji a v istote spasenia. Pretože spasenie je pre Ježišovu obeť taká vymoženosť veriaceho človeka, ktorá sa stáva pre neho najvzácnejším pokladom. Jediným potešením v živote a pri smrti je istota, že patrím Ježišovi, ktorý ma svojou krvou vykúpil a tak vyslobodil z moci hriechu. A preto nie som sám svoj, ale som Jeho vlastníctvom na veky. Ježiš Kristus zaplatil za naše spasenie tú najvyššiu cenu. Prijmeme preto s pokornou vierou Jeho ponuku na život. *Amen*

Modlime sa: Pane Ježiši Kriste, ďakujeme, že si vytrval na kríži až do konca a svojou smrťou si nám získal život a spasenie. Ďakujeme, že Ty si Mesiáš. A si nielen Kráľ Židov, ale každého, kto Tvoju obeť prijme a zverí Ti svoj život. Ďakujeme teda, že môžeme mať právo na všetko, čo Tvoj kríž znamená. Že spasenie nie je akási neistá nádej, ale istota viery vo večný život v Tvojom kráľovstve pre odpustenie hriechov. A ďakujeme, že svojím príkladom nás učíš vysporiadať sa so životom, so sebou, s inými a s nebeským Otcom. Modliť sa za odpustenie, porúčať svojho ducha Tebe.

Mohli sme spoznať Tvoju pokoru, modlitbu, obetavosť a odpúšťanie. Prosíme, daj, aby sme boli skutočnými kresťanmi, Kristovcami, aby sa tieto črty prejavovali aj v našom živote. Aby nám záleželo aj na spasení tých, ktorí Ťa ešte takto osobne nepoznajú. Aby im v tom nebránilo práve naše sporné alebo nevhodné správanie. Kiež by naše svedectvo o Tebe bolo jednoznačné, živé a privolávajúce mnohých k Tebe! Daj nám s vierou hľadiť na Tvoj kríž a denne čerpať z neho silu.

Napokon Ťa s pokorou prosíme, zmiluj sa nad nami v tomto kritickom období: toľkí sú zasiahnutí chorobou, trpia, sú opustení a osamotení, umierajú alebo strácajú

svojich blízkych - nech nachádzajú útočisko a nádej v Tebe, v Tvojej zástupnej smrti a víťazstvom nad smrťou. Ďakujeme, že Veľký piatok neznamenal koniec, ale začiatok novej éry, novej a večnej nádeje. Tak nás pripravuj aj na Veľkú noc, aby bolo pre nás podstatné pochopiť a prijať toto evanjelium. Pre Tvoju lásku preukázanú na kríži Ťa prosíme, vypočuj nás. **Amen**

Otče náš...

Požehnanie: *(Ježiš), pretože zostáva naveky, má kňazstvo, ktoré neprechádza na iného. A preto môže aj dokonale spasiť tých, čo prostredníctvom neho prichádzajú k Bohu, lebo žije neustále, aby sa za nich prihováral (Hebrejom 7,24-25)*

Záverečná pieseň: 389 - Ja s vierou pozerám...